

תלמוד

"אף על פי שאמרו" כול'. - הא לתבוע - אינן תובעין! הכא את אמר: תובעין, והכא את אמר: אין תובעין! - כאן בשהביא שתי שערות, וכאן בשלא הביא שתי שערות.

"הנכרי והכותי ששקלו - אין מקבלין מידן". - אמר רבי בא: תיפטר כמאן דאמר: כותי כגוי. דאיתפלגון: כותי כגוי; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כותי כישראל לכל דבר. - אמר רבי לעזר: מתניתא כגוי, הא בכותים - לא! - ותני כן: "אדם" - לרבות את הגרים; "מכם" - להוציא את

אור ל'שרים

תלמוד

הכותים התגירו מהכרה ומרצון. הרי שמשנתנו כדעת רבי.

בתוספתא תרומות ד, יב שנו: הכותי כגוי; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כותי כישראל.

בירושלמי ברכות ז, א אמרו: אמר רבי אבא: תיפטר כמן דמר: [כותי כגוי (צריך לומר: כישראל). דאיתפלגון:] כותי כגוי; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כותי כישראל לכל דבר. ובירושלמי דמאי ג, ד אמרו: אמר רבי בא: תיפטר כמאן דאמר: כותי כגוי. דאיתפלגון: כותי כגוי; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כותי כישראל לכל דבר.

בירושלמי ברכות דברי רבי בא מציעים פרשנות כדי לדחות סיוע שהוצע ממשנה. ובירושלמי דמאי דברי רבי בא מציעים פרשנות כדי להשיב לשאלה. אפשר שבירושלמי כאן העברה מברכות או מדמאי.

בבבלי גיטין מד, א אמרו: כותי וישראל משומד - אמרי לה: כגוי, ואמרי לה: כישראל.

☆☆☆

☆☆☆

במשנה שנינו: "ואין מקבלין מידן קיני זבין וקיני זבות, קיני יולדות, חטאות ואשמות".

מציעים פרשנות מצמצמת: אמר רבי לעזר (רבי אלעזר בן פדת, אמורא בדור השני): מתניתא כגוי - המשנה (המקור התנאי, והוא המשנה כאן) בגויים (המשנה, שאמרה שאין מקבליים מידם קינים וחטאות ואשמות, מדברת בגויים בלבד), הא - אבל בכותים - לא! - אין המשנה מדברת בכותים, שמקבליים מידם של הכותים קינים וחטאות ואשמות, שהכותי אינו כגוי אלא כישראל, ומשנתנו כדעת רבן שמעון בן גמליאל.

ומציעים סיוע: ותני כן: - ושונה (התנא) / ושנוי (שנויה ברייתא בספרא) כך (כמו שאמר רבי לעזר): נאמר

במשנה שנינו: "אף על פי שאמרו" כול'. "אין ממשכנין... קטנים, אבל אם שקלו - מקבלין מידם". מדייקים (מדברי המשנה שמקבליים מקטנים שהם פחות מגיל עשרים שנים): הא - אבל לתבוע - את מי שלא הביא את שקלו, כדי שייתן, - אינן תובעין - קטנים שהם פחות מגיל עשרים שנים!

ומקשים: הכא את אמר: - כאן אתה אומר: תובעין - מדברי המשנה לעיל (הלכה ג) דייקת שתובעים קטנים שהם פחות מגיל עשרים שנים, והכא את אמר: - (אילו) כאן אתה אומר: אין תובעין - מדברי המשנה כאן דייקת שאין תובעים קטנים שהם פחות מגיל עשרים שנים! נמצא שיש סתירה בין הדיוקים העולים מהמשניות. ומתרצים: כאן - במשנה לעיל (הלכה ג) שדייקת ממנה שתובעים קטנים שהם פחות מגיל עשרים שנים, בשהביא שתי שערות - במקרה שנראו בו שתי שערות, שהן סימן גדלות, וכאן - במשנה כאן שדייקת ממנה שאין תובעים קטנים שהם פחות מגיל עשרים שנים, בשלא הביא שתי שערות - במקרה שלא נראו בו שתי שערות (וכבר אמרו כך בירושלמי לעיל).

במשנה שנינו: "הנכרי והכותי ששקלו - אין מקבלין מידן".

מציעים פרשנות: אמר רבי בא (רבי אבא, אמורא בדור השלישי): תיפטר כמאן דאמר: - תתפרש (משנה זו תוסבר) כמי שאומר: כותי כגוי - הכותי דינו כגוי, ולכן הכותי ששקל - אין מקבליים מידו, כשם שאין מקבליים מיד הגוי ששקל. דאיתפלגון: - שנחלקו (תנאים בעניין כותי): כותי כגוי; דברי רבי (רבי יהודה הנשיא, תנא בדור החמישי) - שלדעתו, הכותים התגירו מפחד ומאונס ולא מרצונם. רבן שמעון בן גמליאל (השני, נשיא ותנא בדור הרביעי, אביו של רבי יהודה הנשיא) אומר: כותי כישראל (כיהודי) לכל דבר - שלדעתו,